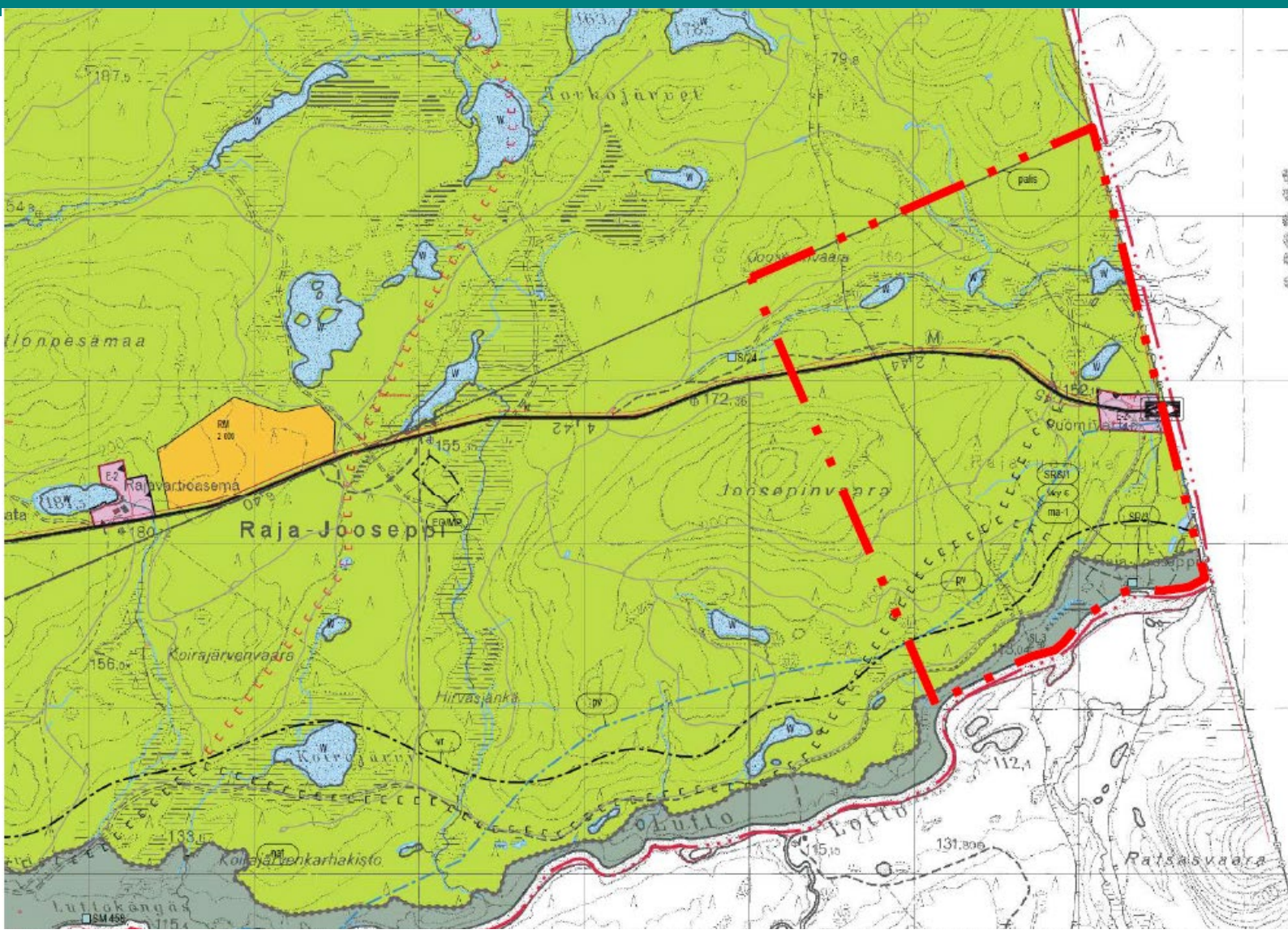

IVALON ALUEEN YLEISKAAVAN KUMOAMINEN RAJA-JOOSEPIN ALUEELLA

Selostus, valmisteluvaihe

30.1.2019

Ivalon alueen yleiskaavan kumoamisessa käsitellään Inarin kunnassa Raja-Joosepissa sijaitsevaa 531 hehtaarin aluetta

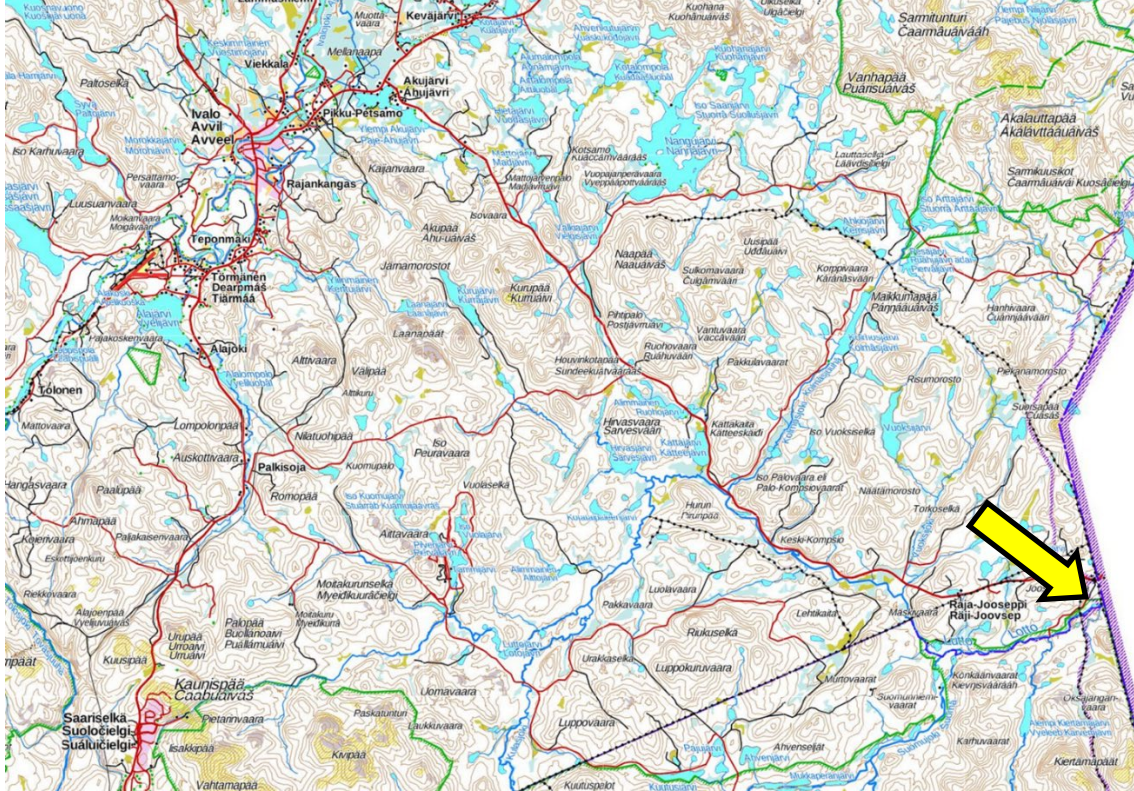
Sisällysluettelo

1.	PERUS- JA TUNNISTETIEDOT	3
1.1.	Kaavan ja kaava-alueen määrittely	3
1.2.	Suunnittelutilanne	3
1.2.1.	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)	3
1.2.2.	Maakuntakaava	3
1.2.3.	Yleiskaava	4
1.2.4.	Asema- ja ranta-asemakaavat	5
1.2.5.	Rakennusjärjestys	5
1.2.6.	Ympäristönsuojelumääräykset	5
1.2.7.	Maanomistus	5
1.2.8.	Tiestö ja liikenne	5
2.	LÄHTÖKOHDAT	6
2.1.	Yleiskaavan kumoamisen tavoitteet	6
2.2.	Kumoamisen perustelut	6
2.3.	Luontoarvot	6
2.4.	Kulttuuriarvot ja muinaismuistot	6
3.	YLEISKAAVAN KUMOAMISEN KUVAUS	7
3.1.	Kumottavat kaavamerkinnot	7
3.2.	Voimassa olevan yleiskaavan yleiset määräykset ja suositukset	8
3.3.	Suunnitteluvaiheet ja osallistuminen	9
3.4.	Viranomaispalaute	9
4.	YLEISKAAVAN VAIKUTUKSTEN ARVIONTI	9
4.1.	Vaikutukset	9
5.	TOTEUTTAMINEN	10

1. PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

1.1. Kaavan ja kaava-alueen määrittely

Raja-Joosepin alue sijaitsee noin 38 kilometrin päässä Ivalosta. Raja-Joosepin alueella sijaitsee rajavartioasema ja rajanylityspaikka. Luttojoen rannalla sijaitsee vanha asuinkenttä, joka on valtakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen ympäristö. Kumottava alue on noin 531 ha.

Kumottavan yleiskaava-alueen sijainti keltaisella nuolella

1.2. Suunnittelutilanne

1.2.1. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)

Uudet valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat tulleet voimaan 1.4.2018.

Alueidenkäyttötavoitteiden avulla taitetaan yhdyskuntien ja liikenteen päästöjä, turvataan luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristön arvoja sekä parannetaan elinkeinojen uudistumismahdollisuuksia. Niillä myös sopeudutaan ilmastonmuutoksen seurauksiin ja sään ääri-ilmiöihin.

1.2.2. Maakuntakaava

Lapin liiton maakuntavaltuusto on hyväksynyt Pohjois-Lapin maakuntakaavan 19.5.2006, ja sen valtioneuvosto on vahvistanut 27.12.2007. Uusi maakuntakaava 2040 on kuulutettu vireille 2.5.2017.

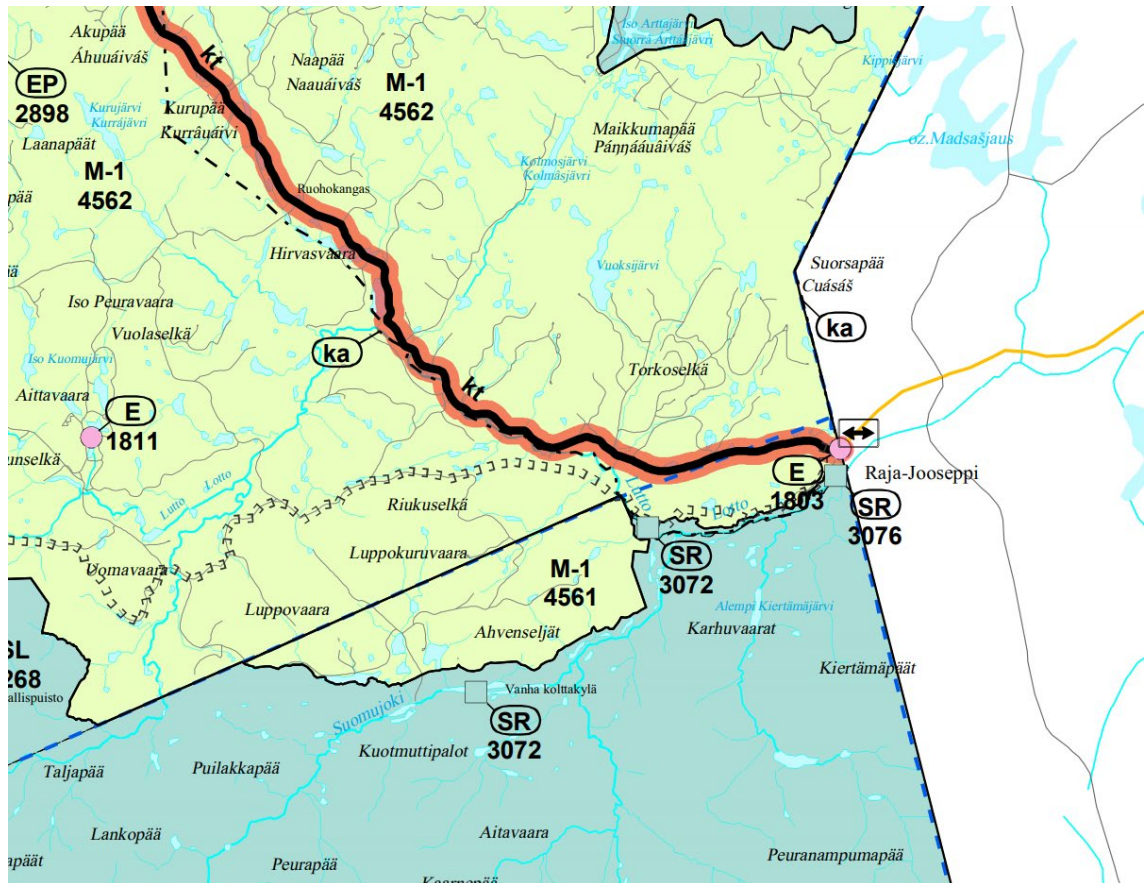
Suunnittelualue on maakuntakaavassa M-1 aluetta, Metsätalous- ja poronhoitovaltaista aluetta, jota voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös muihin tarkoituksiin.

Raja-Joosepintie on osoitettu valtakunnallisesti tärkeäksi kansainväliseksi liikennekäytäväksi. Jäämeren käytävää kehitetään kansainvälisenä liikennekäytävänä, jonka maankäytön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen, liikenteen ja matkailun palveluihin, liikenneympäristön laatuun sekä luonnon-, maiseman- ja

kulttuuriympäristöarvoihin. Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon korkealuokkaisen maantien sekä energia- ja tietoliikennejohtojen tilavaraukset ja rajoitukset ympäröivälle maankäytölle.

Suomen ja Venäjän rajalle on osoitettu E 1803, Raja-Joosepin rajaylityspaikka, jolla kehitetään toimintaa ja ympäristön laatua vastaamaan Jäämeren käytävän kasvavan liikenteen vaatimuksia.

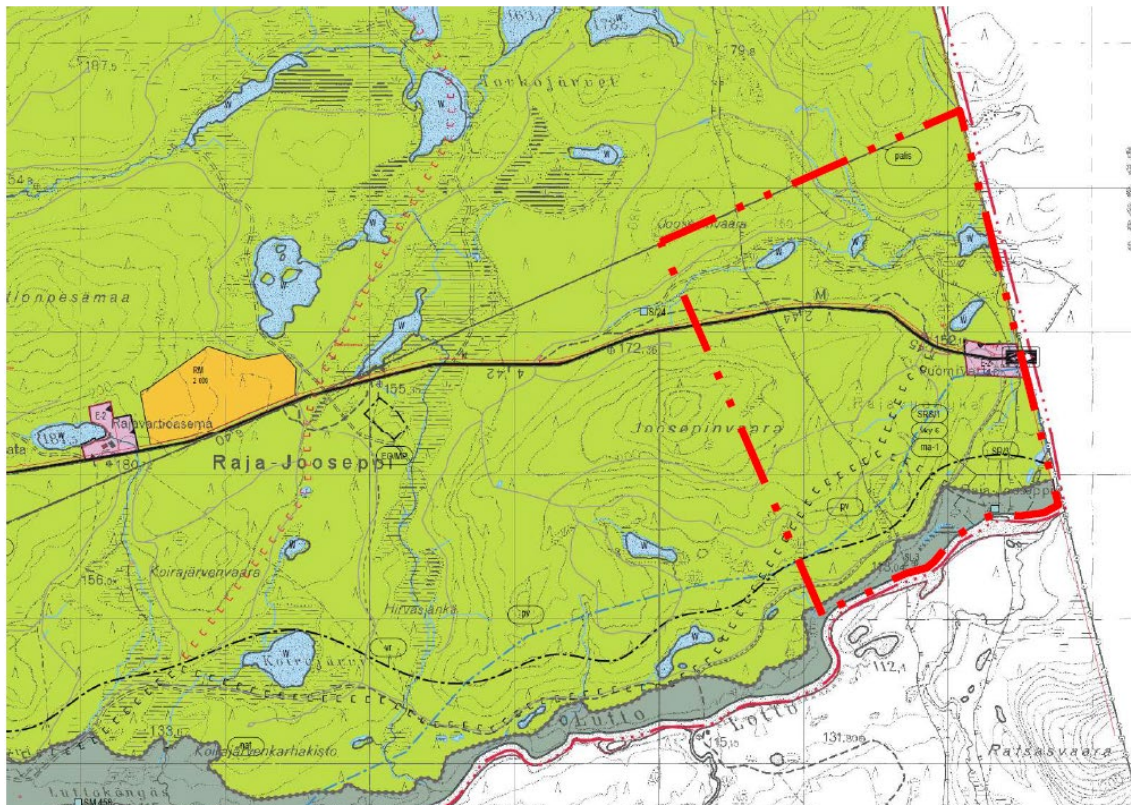
Raja-Joosepin talo on osoitettu maakuntakaavassa rakennussuojelualuemerkinnällä SR 3076, jolla osoitetaan kirkkolain, rakennussuojelulain ja -asetuksen tai maankäyttö- ja rakennuslain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita.

Ote voimassa olevasta maakuntakaavasta

1.2.3. Yleiskaava

Alueella on voimassa Ivalon alueen yleiskaavaa, jonka kunnanvaltuusto hyväksyi 16.9.2010, § 54. Yleiskaava tuli lainvoimaiseksi valitusprosessin jälkeen lukuun ottamatta osa-alueita 1, 2 ja 3, jotka kumottiin hallinto-oikeudessa. Kumottujen karttalehtien osalta on vireillä yleiskaava.

Ote yleiskaavasta, kumottava kaava-alue rajattu punaisella

1.2.4. Asema- ja ranta-asetusaavat

Alueella ei ole asema- tai ranta-asetusaavoja.

1.2.5. Rakennusjärjestys

Rakennusjärjestys ohjaa ja sääntelee maankäyttö- ja rakennuslain ja -asetuksen sekä muiden rakentamista ohjaavien lakien ja säädösten ohella rakentamista. Inarin kunnan rakennusjärjestys tuli voimaan 5.8.2014.

1.2.6. Ympäristönsuojelumääräykset

Inarin kunnan ympäristönsuojelumääräykset ovat tulleet voimaan vuonna 2009 ja niitä on päivitetty 5.6.2014. Määräykset sitovat kaikkia kunnan alueella toimivia yksityisiä henkilöitä ja yrityksiä, joiden toiminnasta voi aiheutua ympäristön pilaantumista. Määräykset eivät koske ympäristönsuojelulaissa erikseen mainittuja toimintoja, jotka on rajattu niiden ulkopuolelle. Esimerkiksi yrityksiä, joille on myönnetty ympäristölupa, eivät määräykset koske siltä osin kuin mitä ympäristöluvassa on käsitelty.

1.2.7. Maanomistus

Kumottavalla kaava-alueella on Suomen valtion, Senaatti-kiinteistöjen ja Metsähallituksen hallinnassa olevaa maata.

1.2.8. Tiestö ja liikenne

Kantatie 91 kulkee Ivalosta Raja-Jooseppiin ja jatkaa Venäjän puolella Murmanskiin asti. Raja-Joosepista on tieyhteys Urho Kekkosen kansallispuistoon.

2. LÄHTÖKOHDAT

2.1. Yleiskaavan kumoamisen tavoitteet

Tavoitteena on kumota Ivalon alueen yleiskaava Raja-Joosepin alueelta.

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on aloittanut tie- ja rakennussuunnitelman laatimisen kantatien 91 parantamiseksi Suomen ja Venäjän välisen Raja-Joosepin rajanylityspaikan kohdalla Inarin kunnassa.

Uusi tulli- ja rajanylityspaikka suunnitellaan nykyisestä rajanylityspaikasta noin 800 m lännen suuntaan maantien 91 varteen. Suunnitteluun kuuluu myös nykyisen raja-aseman kohdan liikennejärjestelyjen uusiminen purettavien tullirakennuksien kohdalta. Tarkastushalli säilyy nykyisellä paikallaan ja sen osalta liikennejärjestelyt säilyvät entisellään. Lisäksi hankkeeseen kuuluu korvaavan yhteyden suunnittelu UKK-puistoon. Hankkeessa parannetaan rajanylityspaikan liikennejärjestelyt nykyaikaisiksi, toimiviksi ja turvallisiksi sekä kevyelle liikenteelle että ajoneuvoliikenteelle. (ELY)

2.2. Kumoamisen perustelut

Oikeusvaikutteisessa Ivalon alueen yleiskaavassa olemassa oleva rajavartioasema on osoitettu merkinnällä E-2, Rajavartioston alue. Vireillä olevassa parantamissuunnitelmassa rajavartioaseman edellyttämät liikennealueet maantiellä 91 sijoittuvat Ivalon alueen yleiskaavassa osoitetun E-2 alueen ulkopuolelle. Voimassa olevan maantielain 17§:n 2 momentin mukaan tiesuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin oikeusvaikutteista kaavaa. MRL 36 § mukaan kunnan tulee huolehtia tarpeellisesta yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Inarin kunnanhallitus on tehnyt päätöksen Ivalon alueen yleiskaavan kumoamisesta Raja-Joosepin alueella 1.10.2018 § 242.

2.3. Luontoarvot

Alueen luontoarvot on tutkittu yleiskaavoituksen yhteydessä. Kumottava kaava-alue sijoittuu osittain Luttojoen pohjavesialueelle. Luttojoen varsi kuuluu UK-puisto-Sompio-Kemihaaran Natura 2000-alueeseen.

2.4. Kulttuuriarvot ja muinaismuistot

Kumottavalla kaava-alueella sijaitsee Raja-Joosepin vanha asuinkenttä, joka on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY).

Asuinkenttä on hyvin säilynyt esimerkki pienimuotoisesta pyyntiin ja karjanhoitoon perustuvasta erämaa-asutuksesta. 1910-luvulla rakentunut asuinkenttä muodostuu jokitörmään kaivetusta maasaunasta, uudesta, sodassa tuhoutuneen tilalle rakennetusta asuinrakennuksesta, navetasta, lampolasta, kahdesta aitasta ja heinäsuojasta, maakellarista, ulkouunista, kaivosta, venekatoksesta sekä ns. Huhti-Heikin kämpästä. Asuinkenttää ympäröi riukuaita. Kentällä on myös Joosepin uuden talon perustukset ja toisen maailmansodan aikainen taisteluhauta.

3. YLEISKAAVAN KUMOAMISEN KUVAUS

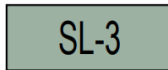
3.1. Kumottavat kaavamerkinnät

Maa- ja metsätalous- sekä poronhoitovaltainen alue MP

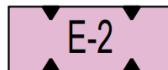
Alueella turvataan nykyisten elinkeinojen, kuten maa- ja metsätalouden sekä valtionmaalla myös poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen harjoittamismahdollisuudet. Alueella on sallittua haja-asutusluonteinen rakentaminen muualla kuin rantavyöhykkeellä (MRL 43.2§). Aluetta voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta merkittävästi haittaamatta myös muihin käyttötarkoituksiin. Alueella sallitaan metsälainsäädännön ja metsänhoitosuosituksen puitteissa tapahtuva metsien hoito ja käyttö.

Erityislainsäädännön perusteella voidaan osoittaa valtionmaan rantavyöhykkeelle luontais- ja sivuelinkeinojen kannalta välttämättömiä rakennuksia. Rantavyöhykkeellä em. rakennuspaikan rakennusten yhteenlaskettu kerrosala on enintään 40 k-m2.

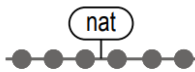
Luonnonsuojelualue SL -3

Kansallispuisto, joka on suojeltu sekä luontodirektiivin mukaisena SCI -alueena että lintudirektiivin mukaisena SPA-alueena (Natura-alue). Alueiden hoidon ja käytön järjestämisestä päätetään hoito- ja käyttösuunnitelmassa, jonka laatii luonnonsuojelulain (1096/1996) velvoittamana Metsähallitus ja vahvistaa ympäristöministeriö.

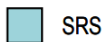
Rajavartiolaitoksen alue E-2

Alueella sijaitsee rajavartiolaitoksen rajavartioasema.

Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue -nat

Alue on suojeltu luontodirektiivin mukaisena SCI- ja/tai lintudirektiivin mukaisena SPA-alueena. Alueen suojeluarvojen huomioon ottamisesta on säädetty LSL 65 ja 66 §:ssä.

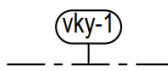
Rakennussuojelulain perusteella suojeltu alue tai kohde SRS

Kohteet on suojeltu valtion rakennusten suojelua koskevalla asetuksella (480/85). Ympäristöministeriö on tehnyt kohteista suojelupäätöksen nro 69/561/93 27.6.1994. Rakennusten käytössä ja hoidossa on noudatettava suojelupäätöksen määräyksiä. Rakennusten ulkoasua ei saa muuttaa siten, että niiden kulttuurihistoriallisesti arvokas tai miljöönnä kannalta merkittävä luonne muuttuu. Kohteen ympäristö on säilytettävä. Kohdetta ei saa purkaa ilman MRL 127§:n mukaista lupaa. Kohteet on luetteloitu kaavaselostuksessa.

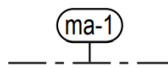
Kulttuurihistoriallisesti merkittävä alue tai kohde SR

Rakennukset ja rakenteet tulee säilyttää. Rakennusten ulkoasua ei saa muuttaa siten, että niiden kulttuurihistoriallisesti arvokas tai miljöönnä kannalta merkittävä luonne muuttuu. Kohdetta ei saa purkaa ilman MRL 127§:n mukaista lupaa. Kohteen ympäristö on säilytettävä. Kohdenumero on esitetty merkinnän jälkeen. Kohteet on luetteloitu kaavaselostuksessa.

Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö vky-1

Kohteen ympäristö on säilytettävä. Valtakunnallisessa inventoinnissa mainittua rakennuskohdetta ei saa purkaa ilman MRL 127§:n mukaista lupaa. Kohdenumero on esitetty merkinnän jälkeen. Kohteet on luetteloitu kaavaselostuksessa.

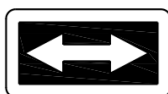

Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet -ma-1

Alueen tarkemmassa suunnittelussa, esim. rakennuslupien myöntämisen yhteydessä, tulee huomioida maisematekijät. Kohteet on luetteloitu kaavaselostuksessa.

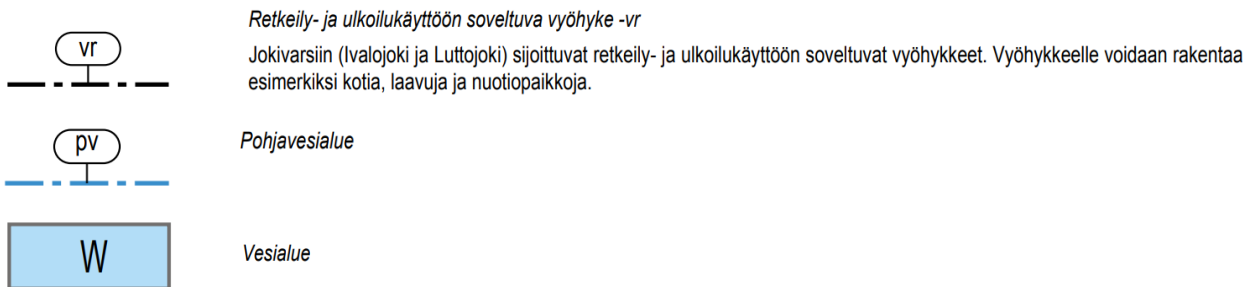
Kantatie kt

Rajanylityspaikka

Olemassa oleva moottorikelkkailu-ura/-reitti

3.2. Voimassa olevan yleiskaavan yleiset määräykset ja suositukset

Yleiset määräykset ja suositukset

Rakentaminen ranta-alueilla

Yleiskaavaa voidaan käyttää ranta-alueilla sijaitsevilla AO -, RA-, RA-1-, RA-4 ja RM-alueilla rakennusluvan myöntämisen perusteena (MRL 72.1§).

Ranta-alueelle tai -vyöhykkeelle sijoittuvilla MP-, MPU- ja MPY- alueilla ei ole rakennusoikeutta ellei kaavamerkinnoin ole toisin osoitettu (MRL 43.2§). Tilojen rantarakennusoikeudet on osoitettu RA- ja AO-alueille.

Rakentamiseen osoitettujen alueiden rajoista voidaan poiketa pohjakartan tarkkuusvaatimusten puitteissa.

Valtionmaille osoitetuilla uusilla RA- ja RA-1-rakennuspaikoilla tulee suorittaa muinaismuistojen inventointi ennen rakennusluvan myöntämistä, mikäli sitä ei ole tehty kaavoituksen yhteydessä.

Rakennuspaikka ei saa olla tulvauhanalainen (MRL 116§). Alaville alueille rakennettaessa tulee huomioida tulva- ja kosteusvahinkojen vaara. Kosteudelle alttiit rakennusosat on sijoitettava vähintään 0,5 m ylemmäksi kuin kerran 100 vuodessa laskettu korkein tulvakorkeus (HW 1/100), elleivät kaavan hyväksymisen jälkeen valmistuvat selvitykset muuta osoita, taikka rakennusluvan myöntävä viranomais ei olosuhteista johtuen vaadi rakennusta sijoitettavaksi korkeammalle. Mikäli em. rakentamiskorkeus on joskus ylitetty (jääpatotulva), on tämä korkeampi korkeus otettava määrääväksi korkeudeksi alimpia rakentamiskorkeuksia määritettäessä. Niillä alueilla, joilla HW 1/100 laskentaa ei ole tehty, alimmat rakentamiskorkeudet määritetään tapauskohtaisesti suurimpien havaittujen tulvakorkeuksien perusteella.

Yleiskaavan perusteella ei voida suoraan myöntää rakennuslupia ranta-asemakaava- tai asemakaava-alueille. Yleiskaavassa esitetty ratkaisu voidaan asemakaavoitettavaksi osoitetuilla alueilla huomioida yhtenä rakennuslupa- / suunnittelutarveratkaisujen perusteena, ennen kuin alueelle on laadittu asemakaava.

Rakennushankkeeseen ryhtyvän tulee osoittaa rakennuspaikan rakennettavuus ja tarvittaessa toimenpiteet rakennuspaikan vahvistamiseksi rakennusluvan yhteydessä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 49 §:n mukaisesti tehtävän selvityksen (perustamis- ja pohjaolosuhteet) lisäksi.

Yleisten teiden varsilla ennen rakennusluvan myöntämistä on uusille rakennuspaikoille haettava liittymälupa tai liittymän käyttötarkoituksen muutoslupa. Uusia teitä rakennettaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, ettei niiden rakentamisesta aiheudu merkittäviä maisemallisia vaurioita.

Asemakaava-alueen ulkopuolella rakentamisen tulee olla matalaa, enintään II-kerroksista ja ympäristöön sopivaa. Rakennusten sijoittelussa, mitoituksessa ja ulkoasussa on huomioitava perinteinen rakentamistapa sekä soveltuvuus maisemaan.

Kyläkeskusten ulkopuolella loma-asuntojen etäisyys rantaviivasta tulee olla vähintään 30 metriä. Erillisen saunarakennuksen ja talousrakennuksen etäisyys rannasta tulee olla vähintään 25 metriä.

Alueen yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa sekä rakennesuunnittelussa tulee ottaa huomioon valtioneuvoston antamat sisämelutasoja koskevat ohjeet.

Alueiden rakentamisessa noudatetaan kunnan rakennusjärjestyksessä olevia määräyksiä, ellei kaavassa ole toisin osoitettu.

Tällä yleiskaavalla ei rajoiteta (lukuun ottamatta kaavassa todettuja erityisen merkittäviä luontokohteita) eikä ole ratkaistu mahdollisia uusia maa-, kivi- ja kallioiden ottoon liittyviä toimintoja ja aluevarauksia. Edellä mainitut toiminnot ratkaistaan tarvittaessa erillishankkeina.

Jätevesien käsittely

Jätevesien käsittelyssä noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa jätevesilainsäädäntöä ja -asetusta sekä Inarin kunnan rakennusjärjestystä ja ympäristönsuojelumääräyksiä. Jätevedet on käsiteltävä alan asiantuntijan ja kunnan hyväksymän suunnitelman mukaan.

3.3. Suunnitteluvaiheet ja osallistuminen

Kaavan kumoaminen noudattaa vuorovaikutuksen ja osallistumisen järjestämisessä kaavan laatimisen vaiheita. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on kerrottu osallistumisen ja muun vuorovaikutuksen järjestämisestä.

- Kumoaminen on kuulutettu vireille 7.11.2018 samanaikaisesti osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville asettamisen kanssa.
- Valmisteluaineisto nähtävillä 6.2. – 8.3.2019
- Ehdotusvaihe
- Hyväksymisvaihe

Osallisia:

- Maanomistajat ja asukkaat
- Metsähallitus Luontopalvelut
- Rajavartiostolaitos
- Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Lapin liitto
- Saamelaismuseo Siida
- Inarin kunnan ympäristöyksikkö
- Inarin kunnan rakennustarkastus
- Tunturiverkko Oy
- Inarin Lapin Vesi Oy
- Inarin luonnonystävä ry
- Lapin paliskunta

3.4. Viranomaispalaute

Täydennetään myöhemmin.

4. YLEISKAAVAN VAIKUTUKSTEN ARVIONTI

Kaavoituksen yhteydessä selvitetään kaavan toteutuksen ympäristövaikutukset maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla (MRL 9 § ja MRA 1 §). Vaikutuksia arvioidaan koko kaavaprosessin ajan ja se perustuu riittävien lähtötilanteen tietojen selvittämiseen.

Vaikka yleiskaavan kumoaminen toteuttaa toimintaperiaatteiltaan kaavaprosessin vaiheita on vaikutusten arviointi erityisen haasteellista. Yleiskaavan kumouduttua alueella se ei enää ohjaa maankäyttöä, vaan maakuntakaava on ohjeena alueen suunnittelussa. Näin ollen kumoamisen perusteina olevaa tien sijaintia voidaan muuttaa.

4.1. Vaikutukset

Kumottaessa yleiskaava alueella voidaan nopeammalla aikataululla rakentaa tarvittavat parannukset, jotka sekä sujuvoittavat rajaliikennettä, että lisäävät turvallisuutta toiminnan tehostuessa rajalla.

Suuremmat hankkeet vaativat erillisen suunnitelman jossa on tutkittu hankkeen aiheuttamat vaikutukset. Kumottavaan yleiskaavan osa-alueelle ei ole osoitettu muuta rakentamista kuin rajavartiostolaitoksen raja-aseman alue, joten mahdollinen uudisrakentaminen täytyy tutkia muulla menettelyllä.

Urho Kekkosen kansallispuiston läheisyys sekä vanha Raja-Joosepin asuinkenttä saattaa lisätä pienessä määrin alueen matkailupainetta. Matkailu ei kuitenkaan suoraan kohdistu

kumottavalle kaava-alueelle muutoin kuin hetkellisesti matkailijoiden kulkiessa kansallispuistoon tai vieraillessa vanhalla asuinkentällä. Kumottavan kaava-alueen lähellä noin kolmen kilometrin päässä voimassa olevaan yleiskaavaan on merkitty matkailupalvelujen alue, jonka toteuttaminen vaatii kuitenkin asemakaavoituksen ja näin ollen vaikutukset laajemmalle alueelle tulee arvioida siinä vaiheessa, jos alueelle suunnitellaan matkailutoimintaa.

Urho Kekkosen kansallispuisto kuuluu Natura 2000- verkostoon. Kaavan kumoamisella ei ole vaikutusta luonnonarvoihin.

Kumottava kaava-alue kuuluu Lapin paliskunnan alueelle. Kumoamisella ei ole vaikutusta alueen poronhoitoon.

Kumoamisella ei ole vaikutusta rakennetun kulttuuriympäristön säilymiseen. Pohjois-Lapin maakuntakaavassa on osoitettu Raja-Joosepin asuinkenttä maisema- ja kulttuuriperintökohteeksi. Uusissa 1.4.2018 voimaan tulleet valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet velvoittavat turvaamaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot.

5. TOTEUTTAMINEN

Yleiskaavan kumoutuessa alueen toteutusta ohjaa maakuntakaava sekä kunnan rakennusjärjestys ja ympäristönsuojeluohjeet.